

SEVGİ SOYSAL • Barış Adlı Çocuk

Bilgi Yayınevi, 1976-1976-1978-1980-1983-1998 (6 baskı)

İletişim Yayınları 959 • Sevgi Sosyal Bütün Eserleri 6

ISBN-13: 978-975-05-0197-5

© 2003 İletişim Yayıncılık A. Ş. (1. Basım)

1-6. BASKI 2003-2016, İstanbul

7. BASKI 2018, İstanbul

KAPAK Bülent Erkmen

KAPAK FOTOĞRAFI Adnan Kazmaoğlu

UYGULAMA Hasan Deniz

DÜZELTİ Mine Kazmaoğlu

BASKI Ayhan Matbaası • SERTİFİKA NO. 22749

Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak, No: 6/3

Bağcılar, İstanbul Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

CILT Güven Mücellit • SERTİFİKA NO. 11935

Mahmutbey Mahallesi, Deve Kaldırım Caddesi, Gelincik Sokak,

Güven İş Merkezi, No: 6, Bağcılar, İstanbul, Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları • SERTİFİKA NO. 10721

Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

SEVGİ SOYSAL

Barış Adlı Çocuk

SEVGİ SOYSAL 30 Eylül 1936'da İstanbul'da doğdu. Aslen Selanikli mimar-bürokrat bir babayla Alman bir annenin, altı çocuğundan üçüncüsü olarak büyüyen Sevgi Yenen, 1952'de Ankara Kız Lisesi'ni bitirdi. Bir süre Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde arkeoloji okudu. 1956 yılında şair ve çevirmen Özdemir Nutku ile evlendi, birlikte Almanya'ya gittiler. Göttingen Üniversitesi'nde arkeoloji ve tiyatro derslerini izledi (1956-57). 1958'de Türkiye'ye döndü ve Korkut adını verdikleri bir oğlu oldu. Ankara'da Alman Kültür Merkezi ve İrtibat Bürosu'nda ve Ankara Radyosu'nda çalıştı (1960-61). Bu dönemde, toplum karşısında bireyin tedirginliğini öne çıkaran "yeni gerçekçilik" akımından izler taşıyan öykü ve yazıları *Dost*, *Yelken*, *Ataç*, *Yeditepe* ve *Değişim* dergilerinde yayımlandı (1960-64). 1961'de Ankara Meydan Sahnesi'nde Haldun Dormen'in yönettiği "Zafer Madalyası" adlı oyunda tek kadın rolünü oynadı. İlk öykü kitabı *Tutkulu Perçem*, 1962 yılında yayımlandı. 1965'te "Zafer Madalyası" oyununda tanıştığı Başar Sabuncu ile evlendi. Aynı yıl TRT'de program uzmanı olarak çalışmaya başladı. 1965-69 yılları arasında *Papirüs* ve *Yeni Dergi*'de öyküleri yayımlandı. Bu arada tezini vererek arkeoloji diplomasını aldı. 1968'de teyzesi Rosel'in kişiliğinden yola çıkarak, birbirine bağlı öykülerden oluşan *Tante Rosa'yı* yazdı. 1970'te kadın-erkek ilişkisi ve evlilik temasını işlediği ilk romanı *Yürümek*'le TRT Sanat Ödülleri Yarışması Başarı Ödülü'nü kazandı.

12 Mart, Sevgi Soysal'ın hayatı ve yazarlığı üzerinde derin izler bırakan bir dönem oldu. Yürümek, müstehcenlik gerekçesiyle toplatıldı ve Sevgi Soysal, kısa bir tutukluluk sürecinin ardından TRT'den ayrılmak zorunda kaldı. Anayasa Profesörü Mümtaz Soysal'la, Soysal'ın komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle tutuklu kaldığı Mamak Cezaevi'nde evlendi. Siyasal nedenlerle tekrar tutuklandı ve sekiz ay Yıldırım Bölge'de, iki buçuk ay da sürgüne gönderildiği Adana'da kaldı. Cezaevinde yazdığı *Yenişehir'de Bir Öğle Vakti* adlı romanıyla 1974 yılında Orhan Kemal Roman Armağanı'nı kazandı. Kızları Defne Aralık 1973'te, Funda ise Mart 1975'te doğdu. Adana'da sürgünde bulunan bir kadının başından geçen olaylar etrafında 12 Mart'ı eleştirdiği romanı *Şafak*, 1975'te yayımlandı. Bu dönemde Anka Haber Ajansı ve İşçi Kültür Derneği'nin kuruluşunda rol aldı. *Politika* gazetesinde tefrika edilen cezaevi anıları *Yıldırım Bölge Kadınlar Koğuşu* başlığıyla kitaplaştırıldı (1976).

Yakalandığı kanser hastalığı nedeniyle 1975 sonbaharında bir göğsü alındı. Hastalık izlenimlerini ve 12 Mart sonrası değişimi anlatan öykülerini topladığı *Barış Adlı Çocuk*, 1976'da yayımlandı. Eylül 1976'da bir ameliyat daha geçirdi ve tedavi için eşiyile birlikte Londra'ya gitti. Üzerinde çalıştığı son romanı *Hoş Geldin Ölüm*'ü tamamlayamadan, 22 Kasım 1976'da İstanbul'da öldü. *Politika* gazetesine yazdığı yazılar *Bakmak* (1977), *Yeni Ortam* ve *Yeniğin* gazetelerinde yayımlanan yazıları *Türkiye'nin Kalbi*, *Kabul Günleri* (2014), TRT'de çalıştığı dönemde yazdığı oyun, makale ve yazıları ise *Venüslü Kadınların Serüvenleri* (2017) adlı kitaplarda toplandı.

Sevgi Soysal'ın kırk yıllık bu kısa yaşamından geriye kalan eserlerinin yeniden yayımlanması, 12 Mart dönemine hapsedilemeyecek yazarlığına hak ettiği değeri vermek olacaktır.

İÇİNDEKİLER

Sevgi Soysal'ın Öykücü Damarı / FÜSUN AKATLI.....	7
<i>Delikli nazarlık</i>	13
<i>Mal ayrılışı ve şampanya kovası</i>	18
<i>Cellat Fuchs, kent halkına nasıl karıştı?</i>	24
<i>Nasıl öğreteceğim köpeğe Aport'u</i>	29
<i>Deli tank ve çocuk</i>	36
<i>Yapı</i>	41
<i>Ay'ı boyamak</i>	47
<i>Hanife</i>	53
<i>Eskici</i>	63
<i>Savaş ve barış</i>	75
<i>Bir görüş günü</i>	85
<i>Barış adlı çocuk</i>	116
<i>Bir ağaç gibi</i>	127
<i>Zulmet sevinci</i>	138

SEVGİ SOYSAL'IN ÖYKÜCÜ DAMARI

FÜSUN AKATLI

Yazın yaşamına ilk kitabı Tutkulu Perçem'le atılması 1962'ye rastlar Sevgi (Nutku) Soysal'ın. Bunu 1968'de, Sevgi Sabuncu imzasıyla yayımladığı Tante Rosa izler. Sonra art arda üç romanı yayımlanır: 1970'te Yürümek, 1974'te Yenişehir'de Bir Öğle Vakti, 1975'te Şafak. Sevgi Soysal Yürümek'le 1970 TRT Roman Başarı Ödülünü, 1974'te Yenişehir'de Bir Öğle Vakti ile Orhan Kemal Roman Ödülü'nü kazanır. Tante Rosa'dan sonraki öykülerini 1976'da yayımlanan Barış Adlı Çocuk'ta toplar. Aynı yıl yazarın tutukluluk anılarını içeren Yıldırım Bölge Kadınlar Koğuşu ve sanat dünyamız için büyük bir kayıp olan genç ölümünü izleyen aylarda (Mart, 1977), gazete yazılarını biraraya getiren Bakmak adlı kitabı yayımlanır.

Ben burada; Sevgi Soysal'ın, belki tam anlamıyla öykü sayılamayacak metinlerini derlediği Tutkulu Perçem adlı kitabıyla, iki öykü kitabına: Tante Rosa'ya ve Barış Adlı Çocuk'a değinmek istiyorum sadece. Ama şunu da eklemek gereğini duyuyorum ki, Türk öykücülüğünün en sevdiğim ürünlerinden biri olan Tante Rosa'dan sonra yayımladığı üç romanı da (Yürümek, Yenişehir'de Bir Öğle Vakti, Şafak) gözönünde tutarak

ve özellikle onları da hesaba katarak, Sevgi Soysal'ın aslında öykücülüğüyle edebiyatımız için çok önemli ve özgün bir yazar olduğunu, düşünürüm. Her nedense bir öykü için 'roman öğeleri taşıyor, romancı tavrıyla yazılmış' dersiniz bu bir övgü sayılır da, bir roman için 'öykücü kaleminden çıkmış, öykü özellikleri ağır basıyor' dersiniz, yergilerin en acımasızını yaptığınız sanılır. Hiç şüphe yok, yanlıştır bu. Nitekim, ne yandan bakılırsa bakılsın, Sevgi Soysal'ın romanlarından Yürümek'in, Yenişehir'de Bir Öğle Vakti'nin bir çok bölümleri; Şafak'ın özellikle "Baskın" ve "Çingeneler" başlıklı bölümleri, duraksamasız birer öykü olarak değerlendirilebilir. Ve bu onlardan hiçbir şey eksiltmez. Eksiltmek şöyle dursun, en güzel bölümleridir bunlar.

Tutkulu Perçem

Bu genel girişten sonra, ilkin Tutkulu Perçem üzerinde biraz durmak istiyorum. Genç edebiyat okurlarının pek tanımadıkları bir kitap Tutkulu Perçem. Sevgi Soysal'ın öykücülüğünün, yazar kişiliğinin ilk tohumlarını bu kitapta yer alan – kâh şiirsel, kâh öyküsel, kâh iki özelliği bir arada taşıyan– on üç metinde buluyoruz. Yadırgatıcı olacağını bile bile şunu söylemeden edemeyeceğim: Sevgi Soysal'ın 'İkinci Yeni' dönemidir Tutkulu Perçem; 'İkinci Yeni'nin yozlaşmamış ve yozlaştırılmamış özgün ürünlerinin düzyazıya bir tür izdüşümü olarak görülebilir. Genç bir yazarın ilk kitabında etkiler, esintiler aramak âdettir ya, bu kitapta o yılların (1960'ların) önde gelen yerli ya da yabancı gözde roman-öykü yazarlarının değil de, örneğin bir Edip Cansever'in, bir Turgut Uyar'ın izlerini bulursunuz, ararsanız. Bunalım öyküleridir çoğunca bu metinler; ama, henüz dilin olanaklarını bir edebiyatçı sevgisi ve sezgisiyle denemek, zorlamak, dille oynamak çok ayıp sayılmazken, alabildiğine dile yaslanmak özgürlüğünü tatmak,

1970 sonrasında Sevgi Soysal'ını, o Sevgi'nin ne yazarsa dil içinde yazmasını belirlemiş, biçimlendirmiştir. Yine bu metinlerde, Tante Rosa ve Barış Adlı Çocuk yazarının muzip alaycılığını, zekâyla desteklenen gözlemciliğini, bir çocuk rahatlığındaki, kuş gibi hafif sevinçlerden, iç buran hüznülere, kökü derinde acılara gidip-gelişinin 'üslûplaşacağını' haber veren ipuçları bulunmaktadır.

Tante Rosa

Tante Rosa, 1968 yılı sonunda kitaplaşmasından önce, bölüm bölüm Dost dergisinde yayımlanmış ve öykücülüğümüze yepyeni, özgün bir tat getirmişti. Kasabalı bir Alman kadını olan Rosa'nın yaşam serüveninden kesitler aktaran, birbirine bağlı on dört öykücüğün bütünlüğünden oluşur Tante Rosa öyküsü. Hiç asık yüzlü olmayan, asık yüzlü olmak şöyle dursun, sevecenlikle dolu bir eleştiri, satırların arasına gizlenmiştir bu öyküde. Okurken; hüznün, ironinin, şiirin, neşenin, gündelik tasaların, iyimserliklerin iç içe girdiği bu öykülerde, şematiklikle hiçbir alışverişi olmayan ince bir eleştirinin alt kanaldan sürekli akıp gitmekte, on dört öyküyü birbirine ulamakta olduğu ancak sezilir.

Tante Rosa; kapalı bir toplumsal çevrenin değer yargılarıyla, töreleriyle biçimlenen ve aynı değer yargılarına, aynı törelere başkaldırmasıyla kişileşen, yaşam savaşımını bu kişiliğinden aldığı güçle, düşe-kalka sürdüren, hep yenilen, ama sadece yenilgiye yenilmeyen 'hayat dolu' bir kadındır. İlk Sizlerle Başbaşa dergisinin dolaylı güdümüyle başlayan at cambazlığı serüveni başarısızlıkla noktalanır. Sizlerle Başbaşa dergisinin simgelediği pembe dünyadan sonra Rosa'nın ikinci uğrağı, kara bir kurallılığı simgeleyen Rahibeler Okuludur. 'Ahlâk'ın ilk sillesini burada yer Rosa. 'Tante Rosa'nın Hayvanları' öyküsünde Rosa, ilk kez gerçekleri görmeye, 'hiçbir şeyin Sizlerle

Başbaşa dergisindeki aşk romanlarında yazılanlara benzemediğini anlamaya başlar. Sonraki öyküde Tante Rosa ‘ahlâk’ bilincinin yetersizliğinin cezasını bulur ve aforoz edilir. Ölümüne kadar, uygunlu-uygunsuz-çoğu ‘grotesk’-birçok işe girer çıkar. Hep prensler bekleyerek, birkaç kez evlenir. Öldüğünde cesedine kimse sahip çıkmaz. Tante Rosa’nın sonu da, tüm yaşamı gibi acıklı bir güldürü ögesiyle vurgulanır öyküde: Son kocasına bir vazo içinde, Rosa’nın yakılan cesedinin külleri verilir ve Rosa’dan arta kalan son canlı, bir Siyam Kedisi, vazoyu devirip bu küllerin üzerine çişini eder.

Türk öykücülüğünün en özgün başarılarından biri olan bu yapıtta eleştirilen, sadece küçük burjuva, gelgeç gönüllü, yaşamı başkaldırı-yenilgi gelgitleri arasında ‘Tante Rosa Yaşamakta Israr Ediyor’ başlığıyla özetlenen bireşimin diyalektiğiyle çizilen Tante Rosa değil; daha çok, Tante Rosa’larla kedinin fareyle oynadığı gibi oynayan ve sonunda onları yutan, kendini ancak törelerle, yasaklarla, kurallarla ayakta tutabilen sakat ve çirkin düzendir.

Birey-toplum diyalektiğinin, birey bileşenine sırt çevirip, toplum bileşenini de bu tavırlarından ötürü eksik ve yanlış değerlendirenler, edebiyat yapıtlarını değerlendirirken de aynı gözlüğü taktıklarında, Tante Rosa’yı ve onunla birlikte yazarını, “yabancı”, “bireyci”, hatta “yanlış” bulmuşlardır. Sevgi Soysal’i övmeleri, yüceltmeleri gerektiğinde, onu önce Tante Rosa’dan ötürü suçlayıp, sonraki kitaplarından ötürü yüce gönüllülükle bağışlarlar. Oysa kanımca Tante Rosa’nın Sevgi Soysal’i ile Barış Adlı Çocuk’un Sevgi Soysal’i arasında ne bir kopukluk, ne bir çelişki vardır. Sözü Barış Adlı Çocuk’a getireceğim.

Barış Adlı Çocuk

Bu kitaptaki on dört öyküden en az yedisi, tekrar tekrar okunup, tekrar tekrar tadına varılacak, üzerlerinde düşünülecek

kalıcılıkta. Her biriyle Tante Rosa'nın acıklı güldürüsü arasında köprüler kurabileceğimiz öyküler bunlar. Burada kendi seçme sıramla, sözünü ettiğim yedi öykünün adlarını anmak isterim: 'Nasıl Öğreteceğim Köpeğe Aport'u?', 'Deli Tank ve Çocuk', 'Cellat Fuchs, Kent Halkına Nasıl Karıştı?', 'Eskici', 'Hanife', 'Yapı' ve 'Ay'ı Boyamak'. Yabancılaştırmayı, yabancılaştırılmayı, insancadan kopmanın etkin ve edilgin biçimlerini, insancaya dönme özleminin ve savaşımının çıkar ve çıkmaz yollarını; hem tek tek öykülerin içerisinde, hem de bunların bütünselliğinde kavranan bir diyalektikle sergiler Soysal bu öykülerde. Anlatılarda bulduğumuz gibi, anlatımda da buluruz bu diyalektik bakışın izlerini. Serinkanlı bir gözlemcinin nesnel, aktarıcı anlatımı, duygulu, sıcak ve coşkulu bir anlatımla iç içedir. Seçilen anlatım biçimlerinin birinden öbürüne geçişi ve öykülerin dokusuna organik olarak katılmasını sağlayan öge ise, keskin bir ironi. Kitabın hemen bütün öykülerinde rastlanan, hınçsız bir ironi bu. Kaynaştırıcı işlevinde. Tutkulu Perçem'den, Tante Rosa'dan tanıdığımız, alıştığımız, Sevgi Soysal'la özdeşleştiğimiz ironi.

Özümlemiş bir dünya görüşünden, bu görüşün kazandırdığı sağlam bir yöntemden ve öncelikle de gerçek bir edebiyatçının kaleminden çıkmıştır bu öyküler. Kalıcı olmalarına karşın güncel, hatta güncelliğin büyüüne kapılmaksızın, güncelliklerinden aldıkları güçten ötürü kalıcı olduklarını söyleyebilirim.

Sevgi Soysal'ın bütün yazdıklarında yansıyan öykücü yanını vurgularken, hep öykücü damarıyla yazdığını söylemek isterken, haklıydım. Yaşadığı çarpıcı, etkileyici, önemli olayları, dönemleri, yerleri yazmadan edememesinden de belli. Yani yaşarken de öykücü damarıyla yaşıyor. Az önce güncelliğin büyüüne kapılmaksızın güncel kaldıklarından söz ettiğim öykülerin yanı sıra, kitapta 12 Mart'ı, sıkıyönetimi, hapisaneyi, hastaneyi anlatan öyküler de var. Aslında yazılmayacak gibi değil bunlarda anlatılanlar, dürtmeyecek gibi değil yazarı. Ama

adlarını andığım yedi öyküde yakalanan diyalektik denge, bu diğer öykülerde yer yer hafif sarsıntılar atlatıyor. Yoğun yaşanmış bir güncelliğin büyüğü; yaşayan, duyan, eleştiren Sevgi Soysal'ı edebiyatçı kişiliğinin bütünlüğünden çekip koparmaya çabılıyor. Önceleri de çabalamıştı. Gerçi ne o zaman başarmıştı, ne bu sefer, bu kitabın son beş öyküsünde başarıyor; ama kendini hissettiyor yine de. Röportaj gibi öykü yazmaya, öykü gibi röportaj ya da anı yazmak yeğ tutulur elbet ve bu öykülerde bile, röportajı çok aşan yerler, bir teli tınlatan edebiyatça yanlar var; ama adlarını andığım yedi öykünün Türk öykücülüğündeki yerleri apayrı.

Sevgi Soysal'ı yarınlar için kalıcı kılan iki başyapıt tanıyorum: Biri Tante Rosa, öbürü Barış Adlı Çocuk.

Delikli nazarlık

Şaban ayında efendicağzıma eşraf-ı Selâniki'den İzzet Efendi'nin nur gibi, nurcuklar gibi uldu bir uğulcağızı. Uğlan pek güzel idi, idi körpecik. Kuyasın uncağıza necip bir ad, dedi ebe, İzzet Efendi'ye. Kuydular uğlancağıza Necip adını. Neneceğizleri, sütneneceğizleri, hammineceğizleri, tuh, tuh, diyerek gönülceğizlerinden kopardıkları altunları Necip'in yastıcağızına iliştiri, iliştiriverdiler. Olmasın mı idi yavrucağızın bir nazarlıkçığı? Olsun idi, olsun idi ya, babacağızı Rıhtım Caddesi'ndeki İstavro'nun kuyumcusundan en halis altun nazarlığı alıverdiydi de haminneler, sütnineler, nenerler maşallahlar çekerkene takılıverdiydi nazarlık Necipcağızın yastıcağına.

Ah ah, çiftlikler kimin olsun? Necip'in olsun. İnekler, tavuklar, yumurtalar, civcivler, piliçler, buharı tüten sütler, kaymaklar, ballar, hayın Bulgarlar'ın en halis yoğurtları, kaz ciğerleri, kuzu ciğerleri, tavukgögüsleri ve Pişona Çiftliği'nin bütün kadınlarının memeleri ve bu memelerin bol akası sütleri kimin olsun? Necip'in, Necip'in elbet. Bunlar

hep Necip'in değil miydi? Bunlar hep Necip'in doğumunu beklemiyor muydu? Nazarlığın bys bunları daha on kez Necip'in klsn, bin kez Necip'in klsn, nasıl klmasn ah, btn bunlar Necip'in doğumunu beklemiyor muydu? Nazarlık da kem gzleri beklesin. Bys olsun, Őeftaliler, karpuzlar, armutlar daha ballı, daha sulu olsun.

Necip iŐedi, aman aman iŐedi. Necip kaka yaptı, aman aman kaka yaptı; bezler, bezler, bezler, halayıklar, beslemeler, urum dadılar, elleri dilleri kopascalar, gzleri krolascalar, yıkadılar, yıkadılar, yıkadılar. Ha halayıklara ha, ha beslemelere ha, vurun Necip'i sırtınıza, indirin Necip'i merdivenlerden, çıkarın Necip'i merdivenlerden, deh halayıklar deh, deh beslemeler deh, deh aman deh, kafalarına çat kt, kklarına çat kt, Necip'in eli yetene kadar, anası, nenesi, dedesi, haminnesi, stnnesi, halayıklara, beslemelere çat kt. Necip'in eli yetince çat kte de pat kte de kendi yetiŐir oldu, kendi vurur oldu elceğiziyle.

nce anasının, sonra stnnesinin, sonra haminnesinin, sonra nenesinin, sonra dedesinin, sonra beslemelerin saçı- nı Çekti. Nazarlığı kafalarına attı, nazarlığın iğnesini kclarına batırdı Őıkardı, batırdı Őıkardı ah, ah nazarlığın omzunda olmadığı anlar Allah korudu da kem gzler hep baŐkalarının çocuklarına Őarptı. nce anasına, sonra babasına, sonra stannesine, sonra haminnesine, sonra dedesine, sonra kel beslemeye eŐŐek dedi, aman ağznı seviseviversinler; eŐŐoęlueŐŐek dedi, aman dilini sevsinler, gonca gl ağznı, lokum dilini; bok dedi, aman yesinler ağznı, anana, babana, dedene, haminnene, nenene deme olur mu! Beslemeye de, halayıklara de, Rum dadıya de, de olur mu oğulcağızım de, oh de.

Bu ne yorucu on yıldır ki hep meme emerek geçti. Hep işeyerek, yiyerek, eşsek, bok diyerek, halayıkları, herkesleri döverek, herkesin sırtına binip merdivenden aşşağı, merdivenden yukarı at koşturarak geçen on yıl nasıl yorucu, ama nasıl geliştircidir ki, Necip on yaşında bırakıp anasının pör-sümüş memesini, beslemelerin, genç halayıkların, aileye sığıntı dulların körpe memelerini emmeye başlayıverdi. Nazar değmesin ve değemez asla, çünkü nazarlık ne güne duruyor hah ha.

Bir emdi, bir dövüdü, bir emdi, bir sövdü. Sövdükçe, emdikçe, dövüdüğü büyüdü, erkekleşti, erkekleşti, erkekleşti; bütün halayık, besleme, sığıntı takımının oraları, buraları ona kurban olsun!

İzzet Efendi'nin, efendi, efendilerin efendisi, efelerin efesi, paşaların paşası, yoluna kurban olunası oğlu Necip, ah bütün yürekler onun için çarpsın, bütün bikirler onun için izale olsun; önce köpeklere, sonra eşşeklere, sonra atlara bindi. Atıyla varsın önüne geleni kovalasın! Kırbacıyla varsın önüne geleni korkutsun! Daha nasıl adam olsun? Daha bir eksiği kaldı mı ki? Kaldı, kaldı, babası ona Bulgar komitacılarından bir tüfenk aldı, aldı da ne iyi etti. Necip tam adam oldu, aslanlar aslanı oldu. O olmasın da kimler olsun? Necip önce boşalmış yağ tenekelerine, sonra bostandaki karpuzlara, ağaçlardaki şeftalilere, armutlara, asmalardaki üzümlere, bahçıvanın şapkasına, sonra canı nereye isterse nişan aldı vurdu, nişan aldı vurdu. Aslana hele aslana! Pişona Çiftliği'nin bütün tavukları, köpekleri, kedileri, buzağuları, beslemeleri tabana kuvvet savulun! Aslana hele aslana! Elbet korkun! Elbet kaçışın! Çil yavrusu gibi dağılın! Aslanın maşallahı var! Hem de kem gözlerden koruyan nazarlığı var.

Hava sıcaktı. Bütün hayvanlar uyukluyordu ve bir eşekarısı uyumak için Necip'in omzuna kondu. Hangi aslanın om-

zuna konduğunu ne bilsin? Necip, tûfengiyle belki de başka bir eşekarısına nişan alırken korkup omzunu sokuverdi. Necip acındı, sonra kaşındı, eli omzuna dikili nazarlığa takıldı. O nazarlık ki, analarının, nenelerinin, haminnelerinin, sütninelerinin, urum dadılarının hayatlarının bir anlamı da onu kirli gömlekten söküp temiz gömleğe dikmekti, söküp dikmekti, söküp dikmekti. Necip bulduğu bu küçük nişangâha pek sevindi, onu dilediği ıraklıktaki bir yere dikip çekti tetiği, çekti tetiği, çekti tetiği; o aslanların aslanı, gürbüzlerin gürbüzü, erkek delikanlı kevgire dönmüş nazarlığa bastı da, aman aman bastı da paşaların, efendilerin dünyasına yürüdü gitti.

Pişona Çiftliği'nde tavuklar sık sık kesilir, inekler sık sık doğurur. Beslemeler sık sık kovulur. Bir gün kovulan hamile bir besleme, hamile olduğu için kovulan bir besleme ya da besleme olduğu için hamile kalan bir besleme, kovulduğu için besleme olan bir hamile, kovuldu.

Beslemeler bir bohçayla kovulurlar, beslemelerin kovulurken bir bohçaları vardır, bu bohçalar ya anneannenin, ya nenenin, ya annenin dikizinden geçer de yine o ufarak bohçaya, beslemenin ardından, evde yittiği sanılan neler neler sığıştırılır, sonradan. O kadar çok şeyler sığdırılır ki sandıklara sığmaz. Şu nerede? Çingene bohçasına atıverdi de gitti. Onu da, bunu da, şunu da; ama şurası doğru ki besleme evden giderken bahçede bulduğu kevgire dönmüş altın nazarlığı bohçasına kodu da gitti. Bir ırak bildiğine, akrabasına sığındı. Ah, ona kimler kucak açsın? Ah, niçin kucak açsınlar ona, niçin bağrılarına bassınlar? O konaklarda, o hanım insanların, bey insanların orda tek durmayan, rahatı batana kucak açsınlar, niçin? Çamaşıra, tahta silmeye gide gele, beş on kuruş getire götüre, eh peki, otursun oldu. Oturmakla kaldı mı körolası, bir de doğurdu. O taş yerine, köpek

yerine doğan oğlanı doğurdu. O, seni doğuracağıma taş doğursaydım, köpek doğursaydımı doğurdu. Aman, bu oğlanı kim belesin? Kimler ninni söylesin? Kakasını, çişini kimler netsin? Kimler alsın onu kucığına? Geldi de dünyaya ne oldu? Ne vardı da geldi dünyaya? Onu bekleyen ne vardı? Getire getire ne getirdi? Nesi var ki ne getirsin, ola ola bir nazarlığı var; vay geberesice, vay canı çıkasica, vay it dölü, kahpe dölü, vay gözü körolasica, Allah canını alasica vay! dediler irak akrabalar. Ağladı, yedi tokadı; anasının sütü kesildi, yedi tokadı; kustu, yedi tokadı; bağırsakları bozuldu, yedi tokadı; karnı ağrıdı, yedi tokadı; nasıl yemesin? Bütün bu tokatlar onu beklemiyor muydu?

Ve günlerden bir gün irak akraba evinde çamaşır yıkan-
dı. Canı çıkasica, ayakları kopasica hep ayaklar altında dola-
nıyordu; ah o uğursuz, uğursuz ah, tekneyi devirmesin mi?
Kaynar sularla haşlanmasın mı? Kavrulup da canı gerçekten
çıkmasın mı?

Sonra hep anlatmışlar, irak akrabalar, hep konular kom-
şular anlatmışlar, anlatmışlar. Oğlan göze gelmiş. Kem göz-
ler, kem kem gözler, nazarlığın deliklerinden kevgirden sü-
zülür gibisine süzölmüşler de, uğlancağıza değivermişler,
yaa, değivermişler.

1968